

38
P O K Y N
generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky
ze dne 14. srpna 2014,
kterým se stanoví podmínky pro poskytování osobních ochranných prostředků
příslušníkům a občanským zaměstnancům HZS ČR

K zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví příslušníků a občanských zaměstnanců HZS ČR se **stanoví**:

Čl. 1

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto pokynu se definují následující pojmy:

- a) **osobní ochranný prostředek** (dále jen „OOP“) je každé zařízení nebo prostředek navržený tak, aby byl používán jednotlivcem pro ochranu před jedním nebo více nebezpečími,
- b) **OOP ve výhradním užívání** je OOP, který byl předán do užívání konkrétnímu příslušníkovi nebo občanskému zaměstnanci HZS ČR (dále jen „příslušník“),
- c) **společný OOP** je OOP určený pro používání více příslušníky,
- d) **zásahový OOP** je OOP poskytovaný příslušníkům při výkonu služby v rámci operačního řízení, zejména pro činnost na místě zásahu, při provádění praktického výcviku a při prověřovacích a taktických cvičeních, kde existují specifická nebezpečí spojená se zásahem ¹⁾,
- e) **pracovní OOP** je OOP poskytovaný příslušníkům při výkonu služby (práce) v rámci organizačního řízení, zejména při činnosti v místě dislokace jednotky (na pracovišti).

Čl. 2

Rizika při činnosti příslušníků

Analýzu možných rizik při činnosti příslušníků zpracovává zaměstnavatel podle právního předpisu ²⁾. Popis jednotlivých nebezpečí na místě zásahu je uveden v Bojovém řádu jednotek požární ochrany ¹⁾ a týká se všech příslušníků, kteří provádí činnost na místě zásahu.

Čl. 3

Poskytování OOP

- (1) OOP jsou určeny k tomu, aby se jejich používáním příslušníci chránili před nebezpečími, která by mohla ohrozit jejich život, bezpečnost nebo zdraví.
- (2) Pokud jsou pro věcné prostředky požární ochrany stanoveny technické podmínky, lze poskytovat příslušníkům pouze ty OOP, které stanoveným technickým podmínkám vyhovují ^{3), 4), 5)}.

¹⁾ Pokyn generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 40/2001, kterým se vydává Bojový řád jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů (metodický list č. 1 až 23 kapitoly N).

²⁾ Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků.

³⁾ Nařízení vlády č. 21/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné prostředky.

⁴⁾ § 8 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

⁵⁾ Vyhláška č. 69/2014 Sb., o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany.

(3) Zaměstnavatel poskytuje OOP tehdy, nelze-li nebezpečí vyplývající z činnosti vyloučit nebo dostatečně omezit vhodnými technickými prostředky nebo jinými opatřeními. Tímto pokynem nejsou dotčeny povinnosti zaměstnavatele stanovené zvláštním právním předpisem ⁶⁾.

(4) Pracovní OOP se poskytují na základě zhodnocení nebezpečí v souladu s čl. 2. Jedná se zejména o pracovní oděvy, obuv, rukavice a prostředky na ochranu zraku.

(5) Rozsah poskytování zásahových OOP ve výhradním užívání je určen příslušnou kategorií, do které byl příslušník zařazen. Pro účely tohoto pokynu se stanovují následující kategorie:

- a) **kategorie I** - příslušníci zařazení v jednotce hasičského záchranného sboru kraje (dále jen „HZS kraje“) a příslušníci zařazení do této kategorie služebním funkcionářem (např. řídicí důstojníci, příslušníci vykonávající zjišťování příčin vzniku požárů, příslušníci na stáži v jednotce HZS kraje),
- b) **kategorie II** - příslušníci zařazení v jednotce Záchranného útvaru HZS ČR (dále jen „ZÚ“) a příslušníci zařazení do této kategorie služebním funkcionářem (např. příslušníci na stáži v jednotce ZÚ),
- c) **kategorie III** - příslušníci zařazení ve výjezdových skupinách chemických laboratoří HZS ČR, příslušníci s rovnoměrně rozvrženou dobou služby předurčení do štábu velitele zásahu a příslušníci zařazení do této kategorie služebním funkcionářem.

(6) O zařazení příslušníka do kategorie a o případném doplnění základní výbavy dalšími OOP rozhoduje služební funkcionář.

(7) Příslušníkovi se poskytují zásahové OOP ve výhradním užívání v rozsahu minimální základní výbavy podle následující tabulky:

Zásahové OOP základní výbava příslušníka	Kategorie		
	I	II	III
zásahový oděv I ⁵⁾	1	1	-
zásahový oděv II ⁵⁾ +	1	1	1
přilba pro hašení ve stavbách a dalších prostorech ⁵⁾	1	-	-
přilba pro hasiče - pro ostatní zásahy *	-	1	1
kukla pro hasiče **	1	1	-
doplňky zásahového oděvu-souprava ⁵⁾ ++	1	1	-
zásahová obuv pro hasiče-pár ***	1	1	1
ochranné rukavice pro hasiče-pár ****	1	1	1
ochranné rukavice proti mechanickým rizikům-pár *****	1	1	1
svítilna	1	1	1

Poznámky:

- + Jako alternativu k tomuto oděvu lze poskytovat pracovní stejnokroj II provedený ve variantě A⁵⁾.
- ++ Nátělník s dlouhými rukávy a spodky s dlouhými nohavicemi.
- * Podle ČSN EN 16473 a ČSN EN 16471.
- ** Podle ČSN EN 13911.
- *** Podle ČSN EN 15090.
- **** Podle ČSN EN 659.
- ***** Podle ČSN EN 388.

⁶⁾ § 86 a násl. zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, a § 101 a násl. zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

(8) Společné zásahové OOP se poskytují na základě zhodnocení nebezpečí v souladu s čl. 2. Jedná se např. o izolační dýchací přístroj, protichemický ochranný oděv, respirátor, reflexní oděv pro speciální hašení ohně, ochranný oděv proti dešti, vestu s nápisem HASIČI, lékařské rukavice pro jednorázové použití, rukavice z izolačního materiálu pro práci pod napětím, ochranné rukavice proti chemikáliím, OOP pro práci s nebezpečným hmyzem, nízkoprůtažné lano s opláštěným jádrem ⁷⁾, ochranné rukavice antivibrační, OOP pro práci s motorovou pilou, pracovní polohovací systém ⁸⁾, věcné prostředky požární ochrany pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou (lezecký balíček) ⁸⁾ a hasičskou sekerku v pouzdře pro zavěšení na opasek.

(9) Proti rizikům vznikajícím při speciálních činnostech (např. práce ve výškách a nad volnými hloubkami, práce na vodě, ve vodě a pod vodou, činnost výjezdových skupin chemických laboratoří, vyslání na mezinárodní záchranné operace) se příslušníci vybavují dalšími zásahovými OOP v souladu s vnitřními předpisy ^{9), 10), 11), 12)}.

Čl. 4

Používání OOP

(1) OOP musí:

- a) být po dobu používání účinné proti vyskytujícím se nebezpečím a jejich používání nesmí představovat další nebezpečí,
- b) odpovídat existujícím podmínkám pro prováděné činnosti,
- c) respektovat ergonomické požadavky a zdravotní stav příslušníků.

(2) OOP (zejména oděvy) znečištěné při zásahu nesmí být používány v prostorách pro činnost v organizačním řízení. Pokud lze OOP, vzhledem k charakteru znečištění, opětovně použít při výjezdu k zásahu, musí být k dalšímu použití uložen tak, aby neznečišťoval další prostory.

(3) Příslušníci musí být s používáním OOP prokazatelně seznámeni a vycvičeni ¹³⁾.

(4) Úprava zevnějšku příslušníků nesmí snižovat ochranné vlastnosti OOP ¹⁴⁾.

⁷⁾ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 33/2008, kterým se určují podmínky používání lan určených k lanovému přístupu a záchraně, ve znění opravy tiskové chyby uveřejněné ve Sbírce interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR č. 49/2008 ze dne 2. září 2008.

⁸⁾ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 46/2008, kterým se upravuje vybavení hasiče a základní vybavení cisternové automobilové stříkačky, zabezpečující první organizovaný výjezd k zásahu k zabezpečení plošného pokrytí, věcnými prostředky požární ochrany pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou, ve znění opravy tiskové chyby uveřejněné ve Sbírce interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR č. 64/2008 ze dne 30. prosince 2008.

⁹⁾ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 46/2011, kterým se stanoví zásady zřizování, odborná příprava a vybavení lezeckých družstev a lezeckých skupin pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou.

¹⁰⁾ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 36/2009, kterým se stanoví postup pro vyžadování a zapojení vrtulníků Policie České republiky Letecké služby, vybraných útvarů Armády České republiky a nestátního provozovatele DSA, a.s., v rámci integrovaného záchranného systému a pravidla výcviku a provádění záchranných prací leteckými záchranáři HZS ČR, ve znění Pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 13/2010 a č. 44/2011.

¹¹⁾ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 45/2013, kterým se stanovují pravidla pro činnost potápěčských skupin u Hasičského záchranného sboru České republiky.

¹²⁾ Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 43/2013, k činnosti jednotek požární ochrany při práci na vodě a zamrzlých hladinách.

¹³⁾ Např. § 37 vyhlášky č. 247/2001 Sb., ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

¹⁴⁾ § 8 odst. 2 vyhlášky č. 247/2001 Sb.

- (5) Způsob a podmínky používání OOP stanoví výrobce. Pokud výrobcem stanoveny nejsou, stanoví je zaměstnavatel na základě vyskytujících se nebezpečí a charakteru prováděné činnosti.
- (6) OOP musí být po každém použití a v pravidelných intervalech kontrolovány s ohledem na posouzení jejich ochranných vlastností. Orientační doba životnosti vybraných OOP ve výhradním užívání je uvedena v čl. 6.
- (7) OOP, pro které byla stanovena doba životnosti výrobcem, musí být po této době vyřazeny z používání, pokud výrobce nestanovil jinak.
- (8) Příslušníkovi se OOP poskytuje výměnným způsobem při trvalé ztrátě jeho ochranných vlastností, případně při ztrátě OOP. Pokud dojde ke zničení, ztrátě nebo trvalé ztrátě ochranných vlastností OOP, je nutné o tom sepsat protokol, který se předloží nadřízenému k odsouhlasení a k řešení případných náhrad.
- (9) OOP, který ztratil svoje ochranné vlastnosti, nesmí být používán.
- (10) V případě použití společných OOP musí být učiněna opatření, která zamezí ohrožení přenosnými chorobami.
- (11) Skladbu OOP stanoví nadřízený (na místě zásahu velitel zásahu nebo velitel jednotky) s ohledem na prováděnou činnost, a to tak, aby ochrana prostřednictvím OOP byla přiměřená a odpovídající danému nebezpečí a aby použitím nevhodného druhu OOP k existujícímu nebezpečí, nevhodnými organizačními opatřeními (např. zanedbání střídání práce a odpočinku) nevznikalo příslušníkům další nebezpečí pro jejich zdraví.
- (12) Pokud nelze vyloučit, že se, s ohledem na druh mimořádné události a reálné nebezpečí na místě zásahu, bude měnit v průběhu zásahu druh OOP nebo jeho součástky, je nutné zajistit, aby je měli příslušníci k dispozici na místě zásahu.
- (13) Tam, kde přítomnost více než jednoho rizika vyžaduje, aby příslušníci používali současně více OOP, musí být tyto OOP vzájemně slučitelné.

Čl. 5

Použití, vlastnosti a kombinace některých OOP

- (1) Použití, vlastnosti a kombinace zásahových oděvů pro hasiče:
- zásahový oděv I** je určen k ochraně těla uživatele při likvidaci požárů, a to i v situacích, se kterými se lze setkat při likvidaci požárů v objektech a dalších činnostech související s prováděním záchranných a likvidačních prací. Podrobnosti k minimálním technickým požadavkům na tyto oděvy jsou obsahem ČSN EN 469. Norma obsahuje také směrnici pro posouzení rizika. Z informací uvedených v této normě lze vycházet při posouzení, proti kterým nebezpečím oděv poskytuje ochranu,
 - zásahový oděv II** je určen k ochraně těla uživatele při likvidaci požárů v otevřeném terénu a doprovodných činnostech. V souladu s čl. 2 jej lze použít také pro další činnosti při provádění záchranných a likvidačních prací. Podrobnosti k minimálním technickým požadavkům na tyto oděvy jsou obsahem ČSN EN 15614. Z informací uvedených v této normě lze vycházet při posouzení, proti kterým nebezpečím oděv poskytuje ochranu. Pokud se jako alternativa k tomuto oděvu používá pracovní stejnokroj II ve variantě A, je nezbytné zohlednit skutečnost, že z hlediska provedení nespĺňuje v plném rozsahu požadavky normy ČSN EN 15614.

(2) Zásahové OOP je možné kombinovat se spodním prádlem pro hasiče, doplňky zásahového oděvu I a II a s následujícími výstrojnými součástkami služebního stejnokroje:

- a) ponožky do zásahové obuvi letní nebo zimní,
- b) identifikační číslo nebo jmenovka a hodnotní označení v textilním provedení,
- c) blůza a kalhoty pracovního stejnokroje II provedené ve variantě B ⁵⁾,
- d) polokošile s límečkem tmavomodrá.

(3) Spodní prádlo pro hasiče a výstrojní součástky uvedené v odstavci 2 musí být ve všech odůvodněných případech (zejména při zdolávání požárů) zcela zakryty zásahovým OOP.

(4) Vzhledem ke zvýšenému nebezpečí přehřátí se doporučuje nepoužívat pracovní stejnokroj II pod úplný zásahový oděv I (souprava kabát a kalhoty), a to zejména při zásahu v objektech a při ostatních zásazích, pokud venkovní teplota překročí 5 °C.

(5) Kombinace zásahových OOP s civilním oblečením (s výjimkou spodního prádla) je zakázána.

Čl. 6

Orientační doba životnosti vybraných OOP ve výhradním užívání

Nestanovil-li výrobce OOP lhůtu kratší, je orientační doba životnosti vybraných OOP ve výhradním užívání následující:

OOP	Orientační doba životnosti (rok)
zásahový oděv I	5
zásahový oděv II (pracovní stejnokroj II provedený ve variantě A)	5
kukla pro hasiče	2
doplňky zásahového oděvu I a II	2
zásahová obuv pro hasiče	4
ochranné rukavice pro hasiče	2
ochranné rukavice proti mechanickým rizikům	2

Čl. 7

Údržba a ošetřování OOP ve výhradním užívání

(1) Příslušník je povinen provádět údržbu a ošetřování (např. praní, impregnace, dezinfekce) OOP ve výhradním užívání podle pravidel stanovených zaměstnavatelem.

(2) Údržbu a ošetření OOP ve výhradním užívání lze provádět v rámci výkonu služby (práce); náklady s tím související nese zaměstnavatel.

Čl. 8

Zrušovací ustanovení

Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 47/2009, kterým se stanoví podmínky pro poskytování osobních ochranných prostředků příslušníkům a občanským zaměstnancům HZS ČR, včetně opravy tiskové chyby uvedené ve Sbírce interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR, č. 49/2009 ze dne 23. listopadu 2009, se zrušuje.

Čl. 9
Účinnost

Tento pokyn nabývá účinnosti dnem vydání.

Čj. MV-42455-1/PO-IZS-2014

Generální ředitel HZS ČR
brig. gen. Ing. Drahoslav Ryba v. r.

Obdrží:

HZS krajů

Záchranný útvar HZS ČR

SOŠ PO a VOŠ PO ve Frýdku-Místku

MV-generální ředitelství HZS ČR